

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **J. Z.**, zastoupený JUDr. Naděždou Zetkovou, advokátkou se sídlem Vidče 509, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**, se sídlem třída Tomáše Bati 21, Zlín, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 23. 1. 2008, č. j. 57 Ca 74/2007 - 73,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- II. Žalobci se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.**

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalovaný (dále též „stěžovatel“) domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým bylo zrušeno jeho rozhodnutí ze dne 8. 8. 2006, č. j. KUZZL-54961/2006, kterým bylo změněno rozhodnutí Městského úřadu Rožnov pod Radhoštěm, odboru dopravy (dále též „městský úřad“), č. j. OD-5019/1091/05-PO, ze dne 23. 6. 2006, jímž bylo rozhodnuto, že se J. Z. (dále též „žalobce“) dopustil přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle § 22 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, za což mu byla uložena pokuta ve výši 2000 Kč a povinnost uhradit náklady spojené s projednáním přestupku ve výši 2500 Kč.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), když namítá nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem a nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti jeho rozsudku.

Stěžovatel se neztotožňuje s tvrzením krajského soudu, že dostatečně nezjistil skutkový stav. Dále brojí proti tomu, že ze znaleckého posudku, který byl součástí spisu, krajský soud dovodil, že výlučná vina žalobce na projednávané nehodě nebyla prokázána, když byl střet vozidel ve skutečnosti zaviněn tím, že jak žalobce, tak V. K., řidičí protijedoucí vozidlo Subaru, nepřizpůsobili rychlost vozidla stavu vozovky a povětrnostním podmínkám. Stěžovatel tvrdí, že bylo již na prvním stupni přestupkového řízení provedeno vcelku rozsáhlé dokazování a z věrohodného a průkazného znaleckého posudku Ing. R. R. ve znění jeho doplnění ze dne 5. 6. 2006 plyne, že V. K. jako řidič vozidla Subaru, mohl zabránit střetu, pouze pokud by jel rychlostí 11 km/h, namísto 34 km/h, takže by nestačilo, ani kdyby jel rychlostí 20 km/h, což je pod hranicí pro něj přiměřené rychlosti v daném místě. Naopak pokud by rychlost 20 km/h dodržel žalobce, bylo možno střetu zabránit. Skutečnost, že řidič vozidla Subaru nejel rychlostí 20 km/h, tak bylo možno sice posoudit jako přestupek podle § 22 odst. 1 písm. f) zákona o přestupcích pro porušení povinnosti stanovené v § 18 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, nikoli však jako příčinu dopravní nehody samotné. Na tom nic nemění ani závěrečné obecné konstatování znaleckého posudku, že se na nehodě podílel i řidič Subaru, z něhož vyšel krajský soud. Stěžovatel připomíná, že znalecký posudek je sice důležitým důkazním prostředkem, ovšem nezavazuje správní orgán, aby rozhodl konkrétním způsobem, a jeho předmětem není posouzení zavinění. Stěžovatel tak označuje za nepatřičné a nezákonné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pokud je mu krajským soudem vytýkáno, že postavil své rozhodnutí na dokazování jako celku, a nikoli jen na větě o příčinách dopravní nehody vytržené z kontextu znaleckého posudku.

Nadto stěžovatel vytýká krajskému soudu, že nerespektoval rovnost účastníků řízení, když připustil ze strany žalobce důkazy, které mohly být uplatněny již ve správním řízení. Je si sice vědom toho, že krajský soud má svůj přezkum provádět v tzv. plné jurisdikci a že správní orgány mají zjišťovat materiální pravdu důkazy prováděnými i bez návrhu, ovšem přesto nelze požadovat, aby správní orgány musely provádět důkazy, které nebyly navrženy - zde revizní znalecký posudek, jehož provedení bylo navrženo až před krajským soudem.

Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušení napadeného rozsudku krajského soudu a vrácení k dalšímu řízení.

Z obsahu správního a soudního spisu plyne, že shora označeným rozhodnutím ze dne 23. 6. 2006 Městský úřad Rožnov pod Radhoštěm, odbor dopravy shledal žalobce vinným z toho, že dne 24. 11. 2005 na blíže specifikovaném místě řídil osobní vozidlo Toyota RAV - 4 a během projíždění pravotočivé zatáčky nepřizpůsobil rychlost jízdy dopravně technickému stavu pozemní komunikace a povětrnostním podmínkám a v důsledku toho dostal na kluzké vozovce smyk. Během jízdy ve smyku se toto vozidlo vytočilo tak, že se jeho zadní část dostala na střed vozovky, kde došlo ke střetu s levou

zadní částí protijedoucího osobního vozidla Subaru řízeného V. K., který se snažil zabránit střetu vyhnutím vpravo mimo vozovku. Při této nehodě vznikly pouze přesně nezjištěné hmotné škody na obou vozidlech, požití alkoholu bylo vyloučeno dechovou zkouškou. Bylo tak shledáno porušení ustanovení § 4 písm. a) a § 18 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, v důsledku čehož se žalobce dopustil přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu dle ustanovení § 22 odst. 1 písm. c) tehdejšího znění zákona o přestupcích a za to mu byla uložena pokuta ve výši 2000 Kč a povinnost nahradit náklady spojené s projednáváním přestupku ve výši 2500 Kč. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 2. 7. 2006 odvolání, které však nikterak neodůvodnil.

Krajský úřad Zlínského kraje citované rozhodnutí správního orgánu I. stupně změnil ve výroku o vině, a to tak, že ho doplnil o právní pojmenování skutkové podstaty přestupku, jehož se žalobce dopustil („když porušením zvláštního zákona způsobil dopravní nehodu, kterou je povinen podle zvláštního zákona neprodleně ohlásit policistovi.“). Ostatní části výroku zůstaly nezměněny.

V žalobě ze dne 7. 10. 2006 žalobce uvedl, že v předcházejícím řízení souhlasil se znaleckým posudkem znalce ing. R. R., podle něhož oba řidiči nepřizpůsobili rychlost jízdy daným okolnostem a podíleli se tak na dopravní nehodě. Tento posudek však byl na žádost zmocněnce V. K. doplněn a s tímto doplněním žalobce již nebyl seznámen. Žalobce ke znaleckému posudku namítal, že okamžik, ve kterém se dostal do smyku, znalec hodnotil rozdílně od situace zachycené na fotografiích smykových stop. Žalobce tvrdil, že jeho vozidlo do zatáčky smykem vjet ani nemohlo, nýbrž že ke smyku došlo teprve po částečném vyjetí z vozovky z důvodu nečinnosti protijedoucího vozidla V. K. Druhým zásadním nesouladem bylo dle žalobce postavení vozidel při střetu, které nemohlo být rovnoběžné a z něhož plyne, že žalobce dělal vše pro to, aby střetu zabránil.

Krajský soud v Brně v odůvodnění svého rozsudku ze dne 17. 1. 2007, sp. zn. 57 Ca 51/2006, velmi obšírně popsal průběh správního řízení a zjištěnou skutkovou situaci a k žalobním bodům uvedl, že žalobce teprve v žalobě uplatnil námitky, které mohl uplatnit již v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu I. stupně, a ve skutečnosti tak teprve nyní nahrazuje svoji nečinnost ze správního řízení. Po vypracování tohoto znaleckého posudku byl totiž žalobce řádně vyrozuměn o možnosti seznámit se s kompletním spisovým materiálem, čehož ostatně také využil a uvedl, že s tímto posudkem souhlasí. Obdobnou možnost měl žalobce poté, co byl tento znalecký posudek doplněn, ani tentokrát ji však nevyužil. Protože tedy žalobce v průběhu správního řízení nenapadal nesprávně nebo neúplně zjištěný skutkový stav věci anebo špatné právní hodnocení, krajský soud žalobu zamítl.

Tento rozsudek zdejší soud zrušil svým rozsudkem ze dne 30. 8. 2007, sp. zn. 2 As 19/2007, v němž vyšel na jedné straně z principu koncentrace řízení ve správním soudnictví a na straně druhé z principu soudního přezkumu v tzv. plné jurisdikci a na těchto základech konstatoval, že samotná skutečnost, že některá svá tvrzení a důkazní návrhy žalobce neuplatnil ve správním řízení, ještě neznamená, že tak nemohl učinit v řízení žalobním a že se jimi krajský soud nebyl povinen zabývat a vypořádat se s nimi. Žalobce totiž v žalobě zpochybnil některé konkrétní závěry znaleckého posudku ing. R. a jako důkaz navrhl revizní znalecký posudek. Za této situace proto bylo povinností krajského soudu se s touto žalobou vypořádat, tudíž měl k jednotlivým konkrétním žalobcovým tvrzením zaujmout stanovisko a návrhu na provedení revizního znaleckého

posudku buď vyhovět anebo vyložit, z jakých důvodů tomuto návrhu nevyhověl. Krajský soud ovšem pouze odkázal na stanovisko žalovaného, že žalobce jen dodatečně nahrazuje svoji nečinnost ze správního řízení, že s tímto posudkem byl seznámen a že k němu neměl výhrady, a dále dovodil, že správním orgánům nelze vytknout porušení žádného ustanovení správního řádu. Jinak řečeno, krajský soud se uspokojil konstatováním, že předmětnou argumentaci a důkazní návrh žalobce neuplatnil již ve správním řízení, a na základě toho dospěl k závěru, že se jí nemusí zabývat. Tím se však dostal do přímého rozporu se současnou zákonnou úpravou správního soudnictví, povolaného k výkonu plné jurisdikce, jak je popsáno výše. Proto zdejší soud označil napadený rozsudek krajského soudu za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů rozhodnutí ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a jako takový jej zrušil a vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, pro něž mu uložil náležitě se vypořádat s žalobní argumentací žalobce a s jeho návrhem na provedení důkazu revizním znaleckým posudkem. Nadto připomněl, že jediným kritériem pro odmítnutí provedení důkazu může být pouze jeho nadbytečnost pro zjištění skutkového stavu věci, neboť ustanovení § 77 s. ř. s. zakládá nejenom pravomoc soudu dokazováním upřesnit, jaký byl skutkový stav, ze kterého správní orgán ve svém rozhodnutí vycházel, ale také pravomoc dalšími důkazy provedenými a hodnocenými nad tento rámec zjistit nový skutkový stav jako podklad pro rozhodování soudu v rámci plné jurisdikce. Zároveň soudu uložil zvážit rozsah doplňování dokazování tak, aby nenahrazoval činnost správního orgánu.

V reakci na to vydal krajský soud nyní posuzovaný rozsudek ze dne 23. 1. 2008, jímž napadené rozhodnutí stěžovatele zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm nejprve v rozsahu tří stran rekapituloval obsah žaloby, poté v rozsahu čtyř stran obsah svého původního rozsudku, kasační stížnosti a rozsudku Nejvyššího správního soudu a v rozsahu čtyř stran obsah správního spisu, aby po následné citaci relevantních zákonných ustanovení ve dvou odstavcích shledal, že žalobcova vina nebyla dosud dostatečně prokázána, neboť ze znaleckého posudku vypracovaného ing. R. R. neplyne, že by nehodu způsobil pouze žalobce, když na příčině dopravní nehody se z technického hlediska podílel i řidič vozidla Subaru. Z tohoto posudku tedy vyplývá, že oba řidiči nepřizpůsobili rychlost jízdy povětrnostním podmínkám a nestačili na namrzlé vozovce zabránit střetu. Za této situace měl správní orgán vypracovat další znalecký posudek znalce z příslušného oboru, který by stanovil jednoznačně příčiny dopravní nehody, a teprve poté vydat nové správní rozhodnutí.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

V kasační stížnosti jsou vzneseny dvě kasační námitky, přičemž jedna směřuje proti nesprávnému posouzení právní otázky, zda správní orgány dostatečně provedly dokazování, a druhá k tomu, zda mohl krajský soud případnou nedostatečnost provedení dokazování odvodit z argumentů, které žalobce uplatnil až v žalobě, ale nikoli ve svém odvolání, aniž mu v tom cokoliv bránilo.

Nejprve se zdejší soud musí vypořádat s později uvedenou námitkou, neboť pokud by byla shledána opodstatněnou, vedlo by to k takové vadě odůvodnění napadeného

rozsudku, jež by naplnila důvod kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., jenž je z povahy kasačního přezkumu třeba přezkoumávat nejprve.

Nejvyšší správní soud však neshledává, že by tato výtka nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku pro nesrozumitelnost byla důvodná. Stěžovatel sice zcela smysluplně argumentuje subsidiaritou soudního přezkumu rozhodnutí orgánů veřejné správy a limity zásady materiální pravdy, rozhodující však je, že otázka přípustnosti takového nového důkazu, jehož se žalobce nedomáhal ve svém blanketním odvolání, ale právě až v žalobě, byla již zdejší soudem posouzena v jeho předchozím rozsudku v tomto sporu, tedy ve výše rekapitulovaném rozsudku ze dne 30. 8. 2007. V něm pak byla otázka přípustnosti takového nově navrhovaného důkazu posouzena kladně, když zdejší soud krajskému soudu uložil, aby se otázkou potřebnosti takového důkazu zabýval, namísto aby tento návrh pouze odmítl pro jeho nepřípustnost danou neuplatněním již v odvolání. Zdejší soud tak již nemá důvod se k této otázce znovu vracet a opakovat již jednou řečené, tím méně pak může vytýkat krajskému soudu, že se v této otázce řídil v souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. právním názorem, jenž byl pro něj v této věci závazným.

Jedině fakt, že především následoval právní názor vyslovený v předchozím rozsudku zdejšího soudu, ostatně také ospravedlňuje nezvyklou stručnost odůvodnění nyní posuzovaného rozsudku krajského soudu, jehož argumentační část se fakticky omezuje na pouhé dva odstavce, což nemění nic na tom, že poměr této kratičké argumentační části k mnohastránkovým pasážím rekapitulačním je dosti absurdní.

Lze tak uzavřít, že se jedná o námitku nepřípustnou ve smyslu ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. věta před středníkem, podle něhož je kasační stížnost nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem.

Co se druhé námitky týče, musí zdejší soud konstatovat, že i on se domnívá, že nový znalecký posudek je v této věci nejen přípustný – v dané situaci z důvodů rozebraných v citovaném rozsudku ze dne 30. 8. 2007 – ale i nezbytný. Jakkoliv totiž nelze přehlédnout, že znalecký posudek Ing. R. R. k této věci byl dosti rozsáhlý a podrobný – byť ani při této podrobnosti a při pestrosti modelů v něm použitých nelze jediný posudek označit za „vcelku rozsáhlé dokazování“, jak tvrdí stěžovatel – je třeba zdůraznit ve shodě s krajským soudem, že pohledem námitek uvedených v žalobě a pohledem toho, jak z něj správní orgány obou stupňů vycházely, jej nelze sám o sobě označit za dostatečný.

Jediný znalecký posudek je totiž sice obvykle dostatečným podkladem pro rozhodnutí správního orgánu, a to i pro rozhodnutí o přestupku v silniční dopravě. To však přestává platit, jakmile jsou závěry tohoto posudku účinně zpochybněny, ať už přesvědčivou argumentací účastníků řízení nebo samotným rozhodujícím správním orgánem. Žalobce v daném případě tuto možnost účinně nevyužil, když ve svém odvolání takové zpochybnění neprovedl. Zato správní orgány se sice zjevně shodly se znaleckým posudkem v technickém posouzení jednotlivých aspektů dopravní nehody, v popisu jejího vývoje a jejích jednotlivých fází, zato se však neshodly se závěrečným posouzením věci, tedy s názorem znalce, že dopravní nehodu zavinili oba zúčastnění řidiči.

Určení hranice mezi tím, co má být prokázáno znaleckým posudkem a co už je otázkou právního posouzení prováděného správním orgánem či soudem, je opakovaně řešeno v judikatuře zdejšího soudu i soudů krajských, jak dosvědčuje zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2007, sp. zn. 8 As 62/2005 (publ. pod č. 1466/2008 Sb. NSS), podle nějž *„výklad pojmu mravnosti nemůže být předmětem znaleckého posudku, ale je to naopak správní orgán a posléze soud, který mu přiřazuje konkrétní význam a obsah“*; či rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 4. 9. 2006, sp. zn. 30 Ca 263/2004, podle nějž *„návrh žalobců na vypracování znaleckého posudku ohledně výkladu právní definice není důvodný, neboť stavební úřad je dostatečně odborně kompetentní vykládat stavebně právní předpisy.“* Z tohoto rozhraničení vyplývá, že úkolem znalce sice skutečně není právní posouzení věci, ale toliko posouzení odborné, nicméně posouzení toho, zda z technického hlediska nesou podíl na dopravní nehodě oba řidiči či pouze jeden z nich, tedy zda v daném případě byla nehoda zapříčiněna nepřizpůsobením rychlosti stavu vozovky jedním z řidičů či oběma řidiči, je rozhodně posouzením odborným, a nikoli právním. Toto posouzení totiž samo o sobě nezavazuje správní orgán k tomu, aby potrestal oba řidiče, neboť je pouze jeho úkolem, aby technické posouzení věci obohatil o subsumpci pod příslušné normy právního řádu, aby posoudil u obou účastníků nehody přítomnost všech složek subjektivní i objektivní stránky přestupku a na tomto základě ve věci rozhodl. Pokud však ze znaleckého posudku, jehož závěr zní, že z technického hlediska *„příčinou dopravní nehody byla rychlost jízdy vozidla Toyota“*, ovšem *„na příčině dopravní nehody se z technického hlediska podílel i řidič vozidla Subaru“* (bod 2.6 znaleckého posudku); správní orgány obou stupňů dovodily, že označen za jediného viníka dopravní nehody a v návaznosti na to i potrestán má být pouze řidič vozidla Toyota, zasluhoval by si tento odklon od závěrů znalce jistě podrobnější zdůvodnění, než tvrzení, že řidič Subaru sám zabránit nehodě nemohl, zatímco řidič vozidla Toyota jí sám zabránit mohl. Zdejší soud si dokáže pouze obtížně představit, že by se dal takovýto odklon od závěrů znaleckého posudku účinně opřít o něco jiného než o jiný znalecký posudek, jistě však není dostatečným opřením toto zvláštní použití kauzálního nexu, v němž je za rozhodující kritérium pro určení pachatele přestupku označeno vymezení osoby, která nehodě mohla sama zabránit, a nikoli vymezení osob, které se na ní obě podílely.

Krajský soud tedy nepochybil, když stěžovateli uložil vypracování dalšího znaleckého posudku, který by měl jednoznačně stanovit příčiny posuzované dopravní nehody. Kdyby ostatně krajský soud k tomuto závěru nedospěl, patrně by se dostal do rozporu se svou vlastní dosavadní judikaturou, když v jeho rozsudku ze dne 25. 10. 2007, sp. zn. 30 Ca 258/2005, bylo řečeno: *„Nesouhlasí-li stavební úřad se závěry znaleckého posudku předloženého účastníkem řízení, musí v rozhodnutí dostatečným a srozumitelným způsobem vyložit, v čem konkrétně neodpovídají závěry znaleckého posudku faktickému provedení stavby a v čem závěry znaleckého posudku neodpovídají požadavkům stanoveným právními předpisy. Oproti závěrům, vyplývajícím ze znaleckého posudku, musí správní orgán také položit své vlastní zcela konkrétní hodnocení, zda došlo ke splnění veřejného zájmu (zde souladu se zájmem na protipožární ochraně), a to i za pomoci jiného znaleckého posudku. Pokud správní orgán nezpochybnul a nevyvrátil závěry znaleckého posudku předloženého žalobkyní, je jeho rozhodnutí v této části nepřezkoumatelné [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]“* To, co krajský soud řekl v citovaném rozsudku k nutnosti zdůvodnit rozpory mezi posouzením správním orgánem a znaleckým posudkem účastníka řízení, přitom musí platit i ve vztahu ke znaleckému posudku, jehož vypracování zadal sám správní orgán. V nyní posuzovaném

případě ovšem ani městský úřad ani stěžovatel rozpor mezi svým posouzením rozložení zavinění mezi oba řidiče a posouzením, ke kterému dospěl znalecký posudek, přesvědčivě nezdůvodnili ani nepodložili jiným posudkem ve věci.

Krajský soud přitom nepochybil ani v tom, že znalecký posudek nenechal provést sám, nýbrž v souladu s návodem obsaženým v předchozím rozsudku zdejšího soudu uložil jeho provedení stěžovateli, neboť jediné přímo na správní úrovni je možno účinně odstranit rozpory, které mezi závěry znaleckého posudku ing. R. a závěry správních orgánů obou stupňů panují.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění některého z namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci se krajský soud nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky a nebyla shledána ani nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu spočívající v jeho nesrozumitelnosti.

Ze všech shora uvedených důvodů tak Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalobci, který nevyužil svého práva podat vyjádření ke kasační stížnosti a zůstal v řízení před zdejším soudem procesně pasivní, náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalobci nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2008

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu